

podporo 20.000 gld., ostanek pa se je razdelil na prispevajoče okraje.

(Dalje nasl.)

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje).

VII. Gospod zbornični svetnik Ivan Perdan poroča, da je občinski odbor semiški predložil naslednji maksimalni tarif za nadrobno prodajanje govedine in teletine v potrjenje, in sicer za 1 kilo volovjega mesa 34 kr., za 1 kilo kravjega mesa 32 kr. in za 1 kilo teletine 40 kr.

Prošnja se s tem utemeljuje, da so zdaj mesne cene v Semiču odvisne od samovolje mesarjev in da bi se z ozirom na cene v okolici smele določiti v rečenem zmislu.

Zadruga vseh obrtnikov sodnega okraja metliškega priporoča prošnjo in c. kr. okrajno glavarstvo črnomaljsko omenja, da se predlagani maksimalni tarif strinja s tamkajšnjimi cenami v okolici, ter prilaga pregled o poprečnih cenah govedine v Metliki in Črnomlju v prvi polovici 1888, iz katerega se vidi, da je poprečna cena bila za kilo 34½ kr.

Z ozirom na to predlaga odsek: „Slavna zbornica naj se izjavi v rečenem zmislu“. — Predlog je bil sprejet.

VIII. Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča v imenu odsekov, da je trgovska in obrtniška zbornica v Liberci poslala zbornici prošnjo do slavnega državnega zbora, da se premene §§ 14. in 28. potem §§ 27. al. 1, in 40, točka 2 zakona z dne 30. marca 1888, drž. zak. šte. 33, o zavarovanju bolnih delavcev ter prepis jednakega poročila do visokega c. kr. trgovskega ministerstva s prošnjo, naj zbornica na primeren način podpira liberške zbornice prošnjo.

Iz te prošnje naj naslednje posnamemo in povdarimo: Zakon z dne 30. marca 1888, drž. zak. šte. 33, ima v §§ 13. in 28. določilo, da se delavcem, ki izstopijo iz blagajnice, oziroma iz dela, po propisanem preračunjanju, da delež prihranilnega zaloga one bolniške blagajnice, h kateri so do zdaj pripadali, ali pa da se za nje plačuje oni bolniški blagajnici, katere udje so postali z vstopom v drugo delo v letu dni. Po „uradnih poročilih“ c. kr. ministerstva notranjih stvari „o zavarovanju vsled kake nezgode in o zavarovanju delavcev“, ter po ustanovilih za okrajne in delovršbene bolniške blagajnice ne postopa se samo s prihranilnimi (pričuvnimi) zalogi po zakonu novo ustanovljenih bolniških blagajnic, to je, s tistimi zalogi, katere je napravljati z dnem, kadar pride novi zakon v moč, ne, novi zakon naj ima veljavo za stare bolniške blagajnice in po takem naj bi se postopalo s prihranilnimi zalogi starih bolniških blagajnic!

To prikrajšuje ne samo pridobljene pravice, ampak je proti temeljnim načelom pravičnosti, ker se ne jemlje v poštev in ker za slične določbe povse nedostaje vse-kakor potrebna dejanska medsobnost, naposled pa protuslovi določilu prihranilnega zaloga kot takega.

Poleg tega pa so še mnoge in ravno največje zdanje tvorniške bolniške blagajnice ob enem pokojninske in provizijske blagajnice; kako neki naj se zdaj razlikuje imenje, oziroma prihranilni zalogi, ki so določeni v ta in oni namea? S kako pravico namerja se v določno naznačenim namenom zbrane in posvečene kapitalije odtegniti svojemu določilu ter jih podvreči novega zakona določilom o porabi hranilnega zaloga.

Nekaterim industrijam, katerim le redkokdaj treba sprejemati starejše delavce, katere imajo le mladoletne delavce, ki dosegši popolno ročno spretnost, ostavljajo učne delarnice, da stopijo v delo pri podjetjih, ki so prisiljena, zahtevati od delavcev večjo spretnost ter jih tudi morajo in morejo boljše plačati — takim industrijam bilo bi onemogočeno pri preodkazovanju prihranilnih prispevkov pomnožiti prihranilni zalog svojih delovršbenih bolniških blagajnic; kajti morale bi ono malo, kar bi v obče imele, vselej le preodkazovati, dočim ne bi dobivale nič preodkazanega.

(Dalje nasled.)

Naši dopisi.

Z Dunaja dne 17. marca. (*Volitve v mestni zastop.*) Sušcev rep. Vsaj hi se človek motil, ako bi opazujoč letošnje burne in viharne volilne shode hotel trditi, da tako viharne priprav za volitve kakor so letošnje, pred še ni bilo. To je optična zmotnjava. Sme se trditi da vsaj zadnjih 10 let bile so volilne borbe na Dunaji vedno silno viharne in ne manj viharne kot letos, toda kolikor dalje se take borbe pomikajo v daljno in daljno preteklost, toliko manje se vidijo, toliko manj razločujejo barve in osebe v sliki ter se končno vstopi vsa slika v megleno morje pozabljenosti.

Pri letošnjih dunajskih občinskih volitvah pa je opazovati velika razlika v zastavah, pod katerimi se zbirajo volilci za odločilno borbo. Do sedaj delile so se stranke bistveno sicer tudi židovsko s praporom liberalizma in pa v tej nasprotnih strank, ki so se imenovali, protižidovska, demokratiška, ljudska stranka i. t. d. —

Letos nastopila je očitno prvič v borbo „združena krščanska stranka“, katera nasprotnike svoje imenuje „združeno židovsko stranko.“

To kaže velikansk napredek med dunajskim prebivalstvom, da se ne sramujejo vsaj več, očitno spoznati svojega krščanstva. Ako se nazaj ozremo za

20—25 let in se spominjamo tedanjih dunajskih razmer, pač vidimo, kako neomejeno vladala je takrat beseda liberalizma. Takrat malikoval je Dunaj v svoji veliki večini liberalizem kot solnce vsega napredka in razumnosti in vedno z neizogibnem dodatkom brezverstva. Danes tudi Dunaj sodi drugače, videč toliko sadu onega liberalizma, za čegar ponarejeno zastavo nemško židovstvo skriva svoje samopašne naklepe.

Letos toraj našli so krščanski prebivalci dunajski pogum, podati se v volilno borbo pod krščansko zastavo. S tem korakom pridobijo si mnogo pristašev, marsikdo izmed nasprotnikov sedanjega občinskega gospodarstva pa jo bode tudi popihal, in to je storil že znani brezozirni kritikaster dr. Mandel. Ta človek, ki je povzročil do sedaj v mestni zbornici več skandalov, kakor vsi drugi člani opozicije, spovedal se je pri volilnem shodu, da je bil slep, da so ga zlorabili protisemiti, on sam je očividni filosemit, samo da mu ni bilo dovolji, da je bil prostor njegov v pritličji, za vratmi, hotel je priti na stol županov.

V političnem življenji je sicer svet še bolj okrogel, kot v naravi in marsikaj pride danes navzgor, kar je bilo včeraj globoko zdolaj, pa tega vendar ne moremo verjeti, da bi toliko znan in glasovit rogovilež Mandel po tej svoji zadnji pokori splezal po stopnjicah židovske stranke na kvišku. Tudi znan državnozborski demokrat Kronawetter, dal je slovo svojim nekdanjima tovarišema Lueger-ju in Pataj-u, katera odločno stojita v prvih vrstah združenih kristijanov, pa to je lahko razumljivo, ker Kronawetter pokazal je pri vsaki priliki, da v njem ni ne krščanstva in ne sploh nikakoršne pozitivne verske podlage.

Židom prijazne stranke bodo gotovo nasproti krščanski zastavi še bolj napele vse svoje sile, da na Dunaji ne puste v mestni zastop stranke pod krščansko zastavo. Prva bitka bide se jutri in nadejamo se, da bodo tudi združene krščanske stranke zbrale vse svoje sile, da pridejo z zborišča kot zmagovalci, in ako to ne povsod vsaj kot močna stranka, s katero mora na dalje računati Dunaj.

Dve napaki seveda ima še novo osnovana stranka in te ste:

1. Da protisemitsko glasilo „Deutsches Volksblatt“ pod vredništvom znanega Vergani-ja zastopa samo nemško-narodno protisemitsko stranko ter da v tem listu prav naravnost žali vse druge, izrekoma češke kroge, ki so naravni zavezniki v borbo proti židovski-liberalni stranki,

2. da ima ravno Verganijeva stranka pod svojim krilom veliko število Schönerer-jevih protiaustrijskih pristašev, ki so svoje roge najgrje kazali za čas prihoda nemškega cesarja na Dunaj.

Te napaki v združeni krščanski stranki ste še toliko pomenljivi, da se letos še ni nadejati tej novi stranki onega vspeha, kakoršnega je želeli na Dunaji krščanski, avstrijski, narodno-enakopravni stranki.

Danes teden po končanih volitvah hočemo zopet spregovoriti besedo o teh volitvah dunajskih.

Vreme imamo v resnici suščevo; mesec, ki stoji na meji med zimo in spomladjo, sedaj že tri dni grozovito otresa zavihan svoj rep. V petek in soboto padal je sneg v kodeljah in medlo je, kakor k novem letu, danes pa se blizo do kolena globok sneg deloma taja na strehah, da voda teče v potokih, deloma pa ga v istem času mrzla burja pometa z nad hiš. Sitno vreme sicer, toda boljše, da je zima skupaj, potem pa, ko se prične spomladansko vreme, tudi nepretrgano.

Iz Železnikov, 18. marcija, popoldan o 1/23. (Požar.) Ravno zdaj je pogorel ognjovarno zidani hlev blagorodnega gosp. L. G. — Černo-hudobni duh nekega zločinca ni miroval, da je dosegel svoj peklenski namen. Ker so bili pred 4 dnevi na večer že v tretjič poskušeni zločin še srečno odvrnili, jelo je danes med tem, ko so bili posli zbrani pri popoldanskem obedu, zopet vrh hleva v slami in senu goreti, in ogenj ni se zamogel vdušiti več. Vkljub skrbnega čuvanja in straženja po dnevi in ponoči izpeljal je hudobni človek vender le svoj naklep. Ali se bo zločincu prišlo na sled, pokazala bo prihodnost. Božja pomoč in sv. Florijana varstvo naj ostaneta pri nas! L.

Iz Ljubljane. — Državni zbor nadaljuje razpravo državnega proračuna. Že pri politični upravi vpletala so se pogostoma šolska vprašanja, ker imajo politični uradniki dejansko v rokah tudi šolska vprašanja. — Menger in Weitloff, pocvilila sta tudi letos nekoliko pod zastavo kranjskih Nemcev, ker tega še sama trdila nista, da bi bila za tako javkanje naprošena. Menger je po svoji navadi zopet tožil kako hudo deželni predsednik. preganja vboge Nemce, oba Menger in Weitloff pa sta tožila, koliko so trpeli vbogi ljubljanski Nemci, da so dobili nemško ljudsko šolo.

Pred vsem je čudno nenaravno, da v tem slučaju ne joka oni, o katerem se trdi, da ga kaj boli, ali da se mu godi krivica, akoravno je navzoč, ampak en nemec Menger s Šlezije in pa še en boli odstranjen nemec Weitloff. — To znači borbo: oni velikonemci, ki gradijo nemški most do morja jadranskega, so nesrečni, ker jim je razpadel nemški steber v Ljubljani, raztopil se je steber v slovenskem zraku. Temu pa ni kriv deželni predsednik baron Winkler in ne deželni šolski svet in ne mestni zastop ljubljanski, ampak tam domače prebivalstvo slovensko. Deželni predsednik baron Winkler imel je samo pogum, biti pravičen, pravičen Nemcem in Slovencem. Vsaj je vendar v Ljubljani vsakemu znano, da je ravno gospod deželni predsednik zahteval nemško ljudsko šolo, in toliko časa, dokler mesto take ni vstanovilo, zahteval da v drugih vsih ljudskih šolah ostane nemški učni jezik; ravno tako v Ljubljani vrabci žvrgole po strehah, da je nemški Schul-

verein največje zapreke stavil nemški javni ljudski šoli in da je prav ta skušal onemogočiti šolo s tem, da je sam ustanovil tako privatno šolo, konečno pa je vsakemu v Ljubljani znano, da te privatne šole nemškega Schulvereina ni vstanovil in ne vzdržuje „Schulverein“ nemški, temveč hranilnica z doma, na Kranjskem, nabranimi denarji. Po vsi pravici se toraj sme takim zagovornikom kranjskih Nemcev zaklicati: Pojdite rakom žvižgat, lažnjivi vi preroki!

— Poslanec Klun govoriti ima, kakor se pričakuje, v državnem zboru danes obširni govor o šolstvu slovenskem.

— Vreme. Po Pratici pričeti se ima jutri spomlad, kakor se vedno trdi najlepši letni čas. Mnogo snega, katerega vidimo in mrzlota pa nam kaže še vedno trdo zimo.

— Vtonjenec. Truplo pred par meseci pogrešenega paznika prisilne delavnice Seidel-a, našli so v Ljubljani pri Udmatu, našla se je pri truplu tudi ura z verigo. Znamenja silne smrti se na truplu ni našlo.

— Oporoka kustoza Deschmanna pisana je bila na poli papirja s svinčnjekom dne 19. januarja t. l. Volil je pokojni filharmoničnemu društvu 100 gld., ravno toliko vsaki sirotišnici ljubljanski. Deželni muzej podeduje razun zbirke knjig in zelišč, tudi angleški daljnogled in pa drobnogled. Premoženje svoje razdelil je pokojni med svoje sorodnike.

— Riharjeva Jerico, sestro pokojnega zakristana in pevovodjo škofijske cerkve in pa mnogoletno pevko v tej cerkvi pokopali so minulo soboto pri sv. Krištofu. Pokojna bila je hirala veliko let za dolgo neozdravljivo boleznijo. Naj v miru počiva.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Ogerska. — Včeraj dospel je kralj Milan v Budapest, je bil popoldne ob 5. uri na obedu pri cesarju in se je imel na večer odpeljati dalje na Dunaj.

S Prage. — V ponedeljek zvečer skočil je vsled vlomka na kolesu kurirni vlak Franc-Jožefove železnice iz tira, sedim vagonov se je prekucnilo in so se osebe vagona III. reda skoraj vse poškodovale, 4 pobrali so mertve. Nesreča zgodila se je blizu postaje Cercan. Na vlaku bil je tudi mladočeski poslanec Herold, ki je pa ostal nepoškodovan.

Nemška. — Dvornega pridigarja Stöcker-ja dejali so v disciplinarno preiskavo in včeraj zaslišavali so pastorja Witte-a kot pričo.

List „Volkszeitung“, ki je baje jako surovo pisal, so oblastva prepovedala izhajanje, pa v listih izreka se

mnenje, da se na podlagi socijalistične postave ta prepoved ne bode dala vzdržavati.

Francoska. — Sedanja vlada postrigla je po svojem postopanju zoper „patriotično ligo“ prav hudo perute Boulanger-ju, ki je pod svoja krila vzel one poslance in senatorja Naquet-a, katere je vlada dejala v sodnijsko preiskavo

Da bi politično zopet nekoliko okreval, podal se je Boulanger z Naquet-om zopet malo na potovanje proti severu. V Tours-u naročil je svoje pristaše k obedu in ko so se nekoliko okrepčali, tolažili so se zopet nekoliko pri kozarcu vina. Prvi govoril je Naquet dokazujoč, kako lahko je dobiti pritrdjenje konservativcev k zmerni republiki. Potem pa je zopet Boulanger imel daljni govor, v katerem je navajal kot glavne točke svojega programa da: hočete vtrditi republiko, ji pridobiti zgubljeno veljavo, in pa braniti zagotovljene prostosti. Potem pa je britko tožil o malih in malenkostnih trinogih ter je trdil, da lažejo, ako njemu očitajo, da on sanjari o diktaturi, po kateri so segli sami, da bi se našemili za unanost. V daljnem govoru imenoval se je Boulanger zagovornika močne republike, katera bi varovala slabe, ponižne in male, katera bi se ognjevito petezala za blagor ljudstva, katera bi konečno priznavala prostost osebe v vsih oblikah in v prvi vrsti prostost vesti, katera je najimunitnejša in najbolj spoštljiva vsih prostost.

Svojim volilcem v Lille pa je Boulanger pisal približno enako pismo, kakor je bil govor njegov v Tours-u.

Grška. — Opozicija toži vlado, da se je protizakonito vtikala v volitev metropolita. Dva člana sinode sta izstopila. Govori se o dvoboju prizadetih glavnih oseb kot neizogibnem.

Žitna cena

v Ljubljani 9. marcija 1889.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 34 kr. — banaške 6 gold. 80 kr. — turšice 5 gold. 30 kr. — soršice 5 gld. 80 kr. — rži 4 gold. 50 kr. — ječmena 4 gold. 33 kr. — ovsa 3 gold. — kr. — ajde 4 gold. 33 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 41 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 11. marcija.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 44 kr.